

Innst. 343 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:52 S (2012–2013)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dávøy, Sylvi Graham, Trine Skei Grande, Torbjørn Røe Isaksen og Kjell Ingolf Ropstad om tiltak for å forhindre at unge faller permanent utenfor arbeidslivet

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen etablere et forsøksprosjekt for å hjelpe unge uføre tilbake i ordinært arbeid. Prosjektet skal sikte seg inn mot uføretrygdede under 30 år som er motivert til å komme helt eller delvis tilbake i arbeidslivet.

II

Stortinget ber regjeringen utrede et system med arbeid for trygd for unge som står i fare for å falle permanent ut av arbeidslivet.

III

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013, fremme forslag om styrking av funksjonsassistentordningen, ordningen med tilretteleggingstilskudd og andre ordninger som bidrar til å heve yrkesdeltagelsen blant unge funksjonshemmede.

IV

Stortinget ber regjeringen fremme en sak om styrking av tilbudet til ungdom med psykiske problemer.

V

Stortinget ber regjeringen fastsette retningslinjer for arbeids- og velferdsetaten som tilsier at unge under 30 år skal prioriteres sterkere i Nav og tiltaksapparatet enn i dag.

VI

Stortinget ber regjeringen ivareta at forskriftsendringen om yrkesretting av fellesfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram følges opp av skolene og skoleeierne slik at elevene får mer yrkesrelevant undervisning i fellesfagene.

VII

Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan for hvordan frivillige, ideelle og private organisasjoner og virksomheter bedre kan inkluderes i arbeidet for å forhindre at unge faller permanent utenfor arbeidslivet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse av forslaget.

2. Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 4. april 2013 om statsrådens vurdering av forslaget. Statsrådens svarbrev av 2. mai 2013 følger vedlagt.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Kristelig Folkeparti, Laila Dávøy, mener at mennesker og deres arbeidskraft er vår viktigste ressurs. Likevel viser undersøkelser at yrkesdeltakelsen blant personer med nedsatt funksjonsevne er lavere enn i befolkningen totalt, og unge med nedsatt funksjonsevne har større vanskeligheter med å få innpass i arbeidslivet. Komiteen mener det er avgjørende at vi bygger ned barrierer som i dag gjør at mennesker med ulike funksjonsnedsettelse ikke får delta på lik linje som andre. Komiteen mener det er riktig å særskilt prioritere unge mennesker i arbeidet med et inkluderende arbeidsliv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at for å understøtte arbeidslinjen og gi flere unge mulighet til å komme inn i arbeidslivet, innførte regjeringen Jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne. Flertallet peker på at strategien retter seg mot unge under 30 år og inneholder en rekke nye tiltak som skal gi bedre oppfølging fra Nav, redusere barrierer for arbeidsgiver med å ansette mennesker med ulike funksjonsnedsettelse, og gi unge utenfor arbeidsmarkedet verdifull kompetanse, erfaring og mulighet til å prøve seg i arbeid.

Flertallet peker på viktigheten av at offentlige virksomheter går foran som gode eksempler. Arbeidet som nå gjøres i utvalgte kommuner og statlige virksomheter som en del av jobbstrategien vil kunne gi verdifull kunnskap om barrierer og hvordan vi bygger dem ned. Dette vil ha overføringsverdi til store deler av arbeidslivet.

Flertallet mener at forsøkene med tilretteleggingstilskudd og tilretteleggingsgaranti er viktige for å bygge ned hindre for arbeidsdeltakelse og gi trygghet for potensielle arbeidsgivere. Ordningene er fleksible og gir rom for å legge til rette for den enkelte, og arbeidsgiver vil kunne få dekket eventuelle kostnader forbundet med ulike tilpasninger i arbeidssituasjonen. Flertallet ser også positivt på den økte bruken av funksjonsassistanse som gir hjelp til praktiske gjøremål i arbeidshverdagen. Flertallet mener videre at bruken av mentorer for å sikre tiltaksdeltakeren eller den ansatte nødvendig faglig,

sosial og praktisk støtte, er viktig. Flertallet mener at forsøk som har god effekt, bør vurderes med tanke på videreføring. Forutsigbarhet er viktig i seg selv for å bygge ned hindre for arbeidsdeltakelse for dem som har liten eller usikker tilknytning til arbeidslivet. Flertallet mener det var riktig at ordningen med arbeids- og utdanningsreiser ble gjort permanent i 2013 og vil fremheve viktigheten av denne. Denne ordningen hadde ved utgangen av 2012 i underkant av 500 brukere og bevilget beløp for 2012 ble brukt i sin helhet.

Flertallet peker på at regjeringen også styrket innsatsen rettet mot unge i statsbudsjettet for 2013. Mens garantiordningen for ungdom mellom 20–24 tidligere gjaldt de ledige, har den nå blitt utvidet til også å omfatte ungdom med nedsatt arbeidsevne. Satsingen innebærer at det nå blir opprettet egne kontaktpersoner for arbeidet med oppfølgingen av unge utenfor arbeid og utdanning ved de største Nav-kontorene. Dette vil gi et løft for unge som har sammensatte behov og som trenger koordinert bistand fra flere ulike instanser.

Flertallet viser til at Jobbstrategien skal evalueres i 2013 og vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for nye satsinger slik at flere unge skal få delta i arbeidslivet.

Flertallet viser videre til Kvalifiseringsprogrammet som er rettet mot langtidsmottakere av sosialhjelp og andre som står langt unna arbeidsmarkedet. Programmet innebærer tett oppfølging, individuell tilpasning og arbeidskvalifiserende tiltak. Programmet er nå godt kjent. Av deltakerne som har gjennomført eller planmessig avsluttet program i perioden 2008–2012, har 47 pst. gått til ordinært arbeid eller til et løp med arbeid som mål.

Flertallet mener at mennesker med psykiske helseproblemer i størst mulig grad skal få bruke sine ressurser i arbeidslivet, og at tjenester og tiltak skal legges til rette for dette.

Flertallet mener at erfaringene fra Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse (2007–2012) viser at det er nødvendig med en langsiktig og systematisk satsing på arbeid og psykisk helse for å oppnå en endring for den enkelte, for arbeidsliv og for samfunnet.

Flertallet viser til statsrådets svarbrev hvor det legges opp til at Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeidsdepartementet sammen utarbeider en felles oppfølgingsplan for å sikre innsatsen videre, slik at vi i større grad enn i dag forebygger psykiske lidelser, og inkluderer flere personer med psykiske lidelser og rusproblemer og/eller andre vansker i arbeidslivet. Flertallet mener at en slik oppfølgingsplan vil imøtekomme regjeringens intensjoner i blant annet lov om folkehelse og Samhandlingsreformen som peker på viktigheten av å systematisk arbeide

med forebygging, tidlig innsats og bedre koordinering mellom tjenestene.

Målgruppen for innsatsen er de som har behov for samordnet bistand fra arbeids- og velferdssektoren og helse- og omsorgssektoren.

Flertallet peker på betydningen av gjennomført og bestått videregående utdanning knyttet til målgruppen i oppfølgingsplanen. Flertallet mener derfor det er avgjørende at det legges opp til at utdanningssektorens innsats knyttet til fullføring av videregående opplæring tas inn i den planlagte oppfølgingsplanen, slik at flere unge med psykiske lidelser skal kunne gjennomføre og bestå videregående opplæring.

Flertallet viser til forbedringene i studiefinansieringsordningen som regjeringen foreslo i budsjett for 2011. Dette er viktige tiltak for å sikre lik rett til utdanning også for studenter med kronisk sykdom eller funksjonshemming. Den nye ordningen gir mulighet for ekstrastipend, 12 måneders studiestøtte og sikring mot ekstra gjeldsbyrde ved forsinkelse. Flertallet viser til at nye tall fra Lånekassen viser at totalt har 1 431 personer mottatt ekstrastipend etter at den nye ordningen ble satt i verk. Flertallet påpeker at gjennomført utdanning er meget viktig for alle når det gjelder å få arbeid, men enda mer avgjørende for mennesker med funksjonsnedsettelse.

Flertallet mener at en styrket skolehelsetjeneste vil kunne forebygge og gi tidlig hjelp til elever som sliter med psykiske vansker slik at flere kan fullføre videregående opplæring. Flertallet ser positivt på at regjeringen i Folkehelsemeldingen varsler et løft for skolehelsetjenesten med ca. 300 nye stillinger fra 2014.

Flertallet viser til Losprosjektet i regi av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet som ble startet opp i 2011. Prosjektet gjennomføres i et utvalg av kommuner og bydeler i Finnmark, Hordaland, Aust-Agder, Telemark, Hedmark og Oslo. Gjennom Losprosjektet skal ungdom få én person å forholde seg til som sørger for tett individuell oppfølging og som bistår i kontakt med andre hjelpetjenester. Oppfølgingen skal særlig bidra til å styrke tilknytning til skole og bidra til at ungdom står bedre rustet for arbeidslivet. Komiteen viser også til prosjektene Unge utenfor og Utsatte unge i 17–23 år i overgangsfaser. Formålet med begge prosjektene har vært å stimulere til utvikling og utprøving av arbeidsformer og tiltak overfor ungdom med svak tilknytning til skole og arbeid.

Flertallet viser til at regjeringen har igangsatt Ny GIV for å øke gjennomføringen i videregående opplæring for dem som ønsker et mer praktisk yrkesopplæringsløp.

Flertallet er enig med forslagsstillerne i at yrkesretting av fellesfag på yrkesfaglig utdanningsprogram er et viktig tiltak for å bidra til at flere fullfører videregående opplæring.

Flertallet viser til at mange elever fullfører videregående opplæring med stryk i ett eller flere fellesfag, eller avbryter opplæringen på grunn av manglende motivasjon. Flertallet viser til at regjeringen startet et prosjekt for yrkesretting av fellesfagene som en del av Ny GIV i 2011 hvor hovedmålet er å gi elevene på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene mer relevant og yrkesrettet undervisning i naturfag, matematikk, norsk og engelsk. Flertallet viser til statsrådets svarbrev hvor det blir redegjort for hvordan det nå jobbes systematisk over hele landet for å implementere yrkesrettingen av fellesfagene.

Flertallet viser til at regjeringen har varslet en stortingsmelding om arbeidslinjen som vil omhandle flere av temaene som representantforslaget tar opp.

Komiteen viser til de respektive partiers merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 130 L (2010–2011) Endringer i folketryktdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre), jf. Innst. 80 L (2011–2012).

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er svært bekymret over økningen i antallet unge uføre. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig å sikre og videreutvikle anstendige og gode trygdeordninger for dem som ikke kan delta i arbeidslivet, og er sterke tilhengere av en forsterket trygdeordning for unge uføre som ikke har hatt mulighet til å opparbeide seg rettigheter i arbeidslivet. Disse medlemmer vil samtidig peke på at mange som i dag faller utenfor, både kan og vil delta helt eller delvis i arbeidslivet. Det er avgjørende at velferdssystemet klarer å legge til rette for denne gruppen. Det er grunn til å være bekymret for at for mange unge gjennom uføreordningen blir gitt opp av systemet og dermed ikke får en ny sjanse til å komme seg inn i eller tilbake til arbeidslivet. Disse medlemmer mener det langt fra er noen automatikk i at en person som er blitt ufør for eksempel som 25-åring, ikke kan jobbe noe ti eller tyve år senere. Uføreordningen kan dermed i verste fall bidra til at mennesker holdes utenfor arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til statistikk fra Nav, publisert den 30. april 2013, hvor det fremkommer at det ved utgangen av mars 2013 er om lag 10 100 uførepensjonister i alderen 18–29 år. I 2011 og 2012 vokste denne gruppen med henholdsvis 8,5 og 7,9 pst., til sammen over 17 pst. i løpet av to år. Denne veksten ligger langt over befolkningsveksten i samme gruppe.

Disse medlemmer konstaterer at personer over 60 år har redusert sin uføreandel med 5,8 prosentpoeng de siste ti årene. Utviklingen det siste året er intet unntak fra denne tendensen. Andelen unge uføre har derimot økt gradvis de siste årene, og utviklingen så langt i 2013 viser at det er aldersgruppen 25–29 år som alene sørger for veksten.

Disse medlemmer registrerer videre at statistikk fra Nav, publisert 26. september 2012, viser at i 2011 var andelen med psykiske lidelser for første gang høyere enn andelen med muskel- og skjelettsykdommer. Andelen var henholdsvis 31,6 pst. og 30,9 pst. sett i forhold til alle uførepensjonister. Godt over halvparten av uførepensjonistene under 40 år har en diagnose innen psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser, mens andelen synker med stigende alder. Andelen er høyere for menn enn for kvinner. Når det gjelder muskel- og skjelettsykdommer, er mønsteret motsatt, dvs. en liten andel under 40 år, og andelen øker med stigende alder.

Disse medlemmer viser videre til at også for aldersgruppen 30–39 er andelen med psykiske lidelser høy: 57,9 pst. har en slik lidelse. Forskjellen kjønne imellom er relativt stor; blant menn er andelen 63,6 pst. og for kvinner 52 pst. Spesielt kommer dette til syne for undergruppen organiske psykiske lidelser hvor andelen for menn og kvinner er 16,3 pst. og 7,4 pst. Også for muskel- og skjelettsykdommer er det merkbart forskjell i andelen, med 10,9 pst. blant kvinner og 4,1 pst. blant menn.

Disse medlemmer vil legge til rette for et fleksibelt arbeidsliv med plass til alle. Norge har sammenlignet med andre land lav arbeidsledighet, men enkelte grupper, blant annet funksjonshemmede, står i stor grad utenfor arbeidslivet. Statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB), jf. Arbeidskraftundersøkelsen for 2. kvartal 2012, viser at det er 37 000 færre funksjonshemmede i arbeid enn hva som var tilfellet på samme tidspunkt i 2010.

Disse medlemmer vil understreke at det er mange og sammensatte årsaker til at mennesker uføretrygdes, men mener det er sterkt bekymringsfullt at så mange unge mennesker med nedsatt arbeidsevne står utenfor arbeidslivet og at stadig flere havner på utsiden, ofte på grunn av lettere psykiske lidelser.

Disse medlemmer mener at Nav må styrkes og kvalifiseres i sitt arbeid med å følge opp og legge til rette for at særlig unge mennesker kommer i arbeid. Individuell plan, tilrettelegging på arbeidsplassen, lønnstilskudd og arbeidsformidling må i særlig grad legges vekt på i Nav. Disse medlemmer mener denne gruppen må prioriteres sterkere i Nav enn det som er tilfellet i dag.

Disse medlemmer viser til at Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) nylig la frem en rapport om

«samfunnsøkonomisk analyse om økt sysselsetning av personer med nedsatt funksjonsevne». Hovedkonklusjonen fra rapporten er, sitat:

«Med moderate forutsetninger om omfanget av arbeidsdeltakelse vil en 5 prosent økning gi en samfunnsøkonomisk gevinst på om lag 13 mrd. kroner over en tiårsperiode. Hver enkelt ny arbeidstaker vil i tiårsperioden bidra med en samfunnsøkonomisk gevinst nær 900.000 kroner. Dersom arbeidsdeltakelsen øker med 10 prosent istedenfor 5 pst dobles gevinsten gitt samme forutsetninger.»

og videre:

«Neste steg i analysen var å se på virkningene for offentlige budsjetter – som er noe annet enn samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Da kommer besparelsen knyttet til reduserte stønader og økte inntekter fra skatter og arbeidsgiveravgifter inn på plussiden. Gitt samme forutsetninger vil det offentlige spare om lag 10 mrd. kroner i løpet av en 10 års-periode.»

Disse medlemmer mener derfor det må settes inn en sterkere innsats på tiltak som kan bidra til at flere kan tilbakeføres, eller habiliteres, til større eller mindre aktiv innsats i stedet for å bli overlatt til en passiv tilværelse på trygdeytelser. I tillegg til økning i livskvaliteten til dem det gjelder, er det viktig samfunnsøkonomisk å øke innsatsen på dette området. Derfor er det helt avgjørende at alle de som har en mulighet til å utnytte eller opparbeide en arbeidsevne – stor eller liten – får mulighet til å delta med sine evner og anlegg til beste for seg selv og for samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener derfor det er en selvfølge at det i et velferdssamfunn er støtteordninger for å sikre at de som ikke med rimelighet kan forsørge seg selv ved eget arbeid, skal gis varig uførestønning og senere alderspensjon. Disse medlemmer mener at ingen under 40 år som har en mulighet til å komme i arbeid helt eller delvis, må få hjelp, støtte, opplæring eller tiltak som kan bidra til dette. Nav har, etter disse medlemmers mening, hovedansvaret for at dette arbeidet skal kunne lykkes, men også helsevesenet må fungere slik at ventetider og behandlingssløp ikke fører til forverring av lidelser som kunne vært helbredet på et tidlig tidspunkt.

Disse medlemmer viser til at ved de årlige behandlingene av statsbudsjettet har Fremskrittspartiet fremmet en rekke forslag og tiltak for å hjelpe flere til å kunne ta i bruk sin arbeidsevne, noe som ville ha redusert tilgangen på nye uføretrygdede. I Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2013 ble det foreslått å styrke bevilgningene med 1 457 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2014 styrke prosjektet 'Snu i døra', slik at flere ungdom som oppsøker sosialkontoret/Nav, gis adgang til arbeidstrening fremfor passivitet.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 styrke samspillet mellom det offentlige, private og ideelle organisasjoner, som f.eks. Unikum, RIBO, og Friskgårdene slik at flere unge mennesker med psykiske lidelser kan sikres et målrettet rehabiliteringstilbud og tett oppfølging med det formål å gjøre det mulig å kunne komme tilbake til arbeid, helt eller delvis.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som ivaretar prinsippet om at ingen under 40 år skal tilbys varig uføretrygd, med mindre det er helt åpenbart at de aldri vil kunne delta i arbeidslivet. I stede skal de unge sikres en sammenhengende støtte og tålmodig innsats, samt en inntektssikring som gjør det mulig å leve et verdig liv mens man er under oppfølging.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2014, i tillegg til dagens tidsbegrensede og tidsubestemte lønnstilskudd, innføre en prøveordning med en ny type lønnstilskudd – 'fleksibelt lønnstilskudd'. Dette tilskuddet må kjennetegnes ved at det praktiseres fleksibelt etter at Nav først har fattet vedtak om innvilgelse. Dette må innebære at Nav, personen som er tilkjent lønnstilskuddet, og arbeidsgiver i samarbeid kan bestemme behovet og variere omfanget på lønnstilskuddet i ulike perioder, ut fra arbeidstakerens behov.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 fremlegge en forpliktende opptrappingsplan for å sikre 8 000 flere tiltaksplasser, slik at flere kan gis mulighet til å bli kvalifisert tilbake til ordinært arbeidsliv.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener utviklingen i antallet uføre de siste årene viser at regjeringen ikke har gjort nok for å inkludere flest mulig unge i arbeidslivet. Disse medlemmer mener videre at denne utfordringen

må møtes på en helhetlig måte, med nye løsninger på flere fronter. Det er for eksempel av avgjørende betydning at man har et åpent arbeidsliv med en lav terskel inn, samt gode tilretteleggingsordninger for dem som trenger ekstra tilpasninger for å kunne delta i arbeidslivet. De med psykiske lidelser må få god og rask behandling, og unge må prioriteres både i Nav og i tiltaksapparatet.

Disse medlemmer viser for øvrig til forslagsteksten og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et forsøksprosjekt for å hjelpe unge uføre tilbake i ordinært arbeid. Prosjektet skal sikte seg inn mot uføretrygdede under 30 år som er motivert til å komme helt eller delvis tilbake i arbeidslivet.»

«Stortinget ber regjeringen utrede et system med arbeid for trygd for unge som står i fare for å falle permanent ut av arbeidslivet.»

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om styrking av tilbudet til ungdom med psykiske problemer.»

«Stortinget ber regjeringen ivareta at forskriftsendringen om yrkesretting av fellesfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram følges opp av skolene og skoleeierne slik at elevene får mer yrkesrelevant undervisning i fellesfagene.»

«Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan for hvordan frivillige, ideelle og private organisasjoner og virksomheter bedre kan inkluderes i arbeidet for å forhindre at unge faller permanent utenfor arbeidslivet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser for øvrig til forslagsteksten og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2014, fremme forslag om styrking av funksjonsassistentordningen, ordningen med tilretteleggingstilskudd og andre ordninger som bidrar til å heve yrkesdeltagelsen blant unge funksjonshemmede.»

«Stortinget ber regjeringen fastsette retningslinjer for arbeids- og velferdsetaten som tilsier at unge under 30 år skal prioriteres sterkere i Nav og tiltaksapparatet enn i dag.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 styrke prosjektet «Snu i døra», slik at flere ungdom som oppsøker sosialkontoret/Nav, gis adgang til arbeidstrening fremfor passivitet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 styrke samspillet mellom det offentlige, private og ideelle organisasjoner, som f.eks. Unikum, RIBO, og Friskgårdene slik at flere unge mennesker med psykiske lidelser kan sikres et målrettet rehabiliteringstilbud og tett oppfølging med det formål å gjøre det mulig å kunne komme tilbake til arbeid, helt eller delvis.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere et forsøksprosjekt for å hjelpe unge uføre tilbake i ordinært arbeid. Prosjektet skal sikte seg inn mot uføretrygdde under 30 år som er motivert til å komme helt eller delvis tilbake i arbeidslivet.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede et system med arbeid for trygd for unge som står i fare for å falle permanent ut av arbeidslivet.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme en sak om styrking av tilbudet til ungdom med psykiske problemer.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen ivareta at forskriftsendringen om yrkesretting av fellesfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram følges opp av skolene og skoleeierne slik at elevene får mer yrkesrelevant undervisning i fellesfagene.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan for hvordan frivillige, ideelle og private organisasjoner og virksomheter bedre kan inkluderes i

arbeidet for å forhindre at unge faller permanent utenfor arbeidslivet.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som ivaretar prinsippet om at ingen under 40 år skal tilbys varig uføretrygd, med mindre det er helt åpenbart at de aldri vil kunne delta i arbeidslivet. I stede skal de unge sikres en sammenhengende støtte og tålmodig innsats, samt en inntektssikring som gjør det mulig å leve et verdig liv mens man er under oppfølging.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2014, i tillegg til dagens tidsbegrensede og tidsubestemte lønnstilskudd, innføre en prøveordning med en ny type lønnstilskudd – «fleksibelt lønnstilskudd». Dette tilskuddet må kjennetegnes ved at det praktiseres fleksibelt etter at Nav først har fattet vedtak om innvilgelse. Dette må innebære at Nav, personen som er tilkjent lønnstilskuddet, og arbeidsgiver i samarbeid kan bestemme behovet og variere omfanget på lønnstilskuddet i ulike perioder, ut fra arbeidstakerens behov.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 fremlegge en forpliktende opptrappingsplan for å sikre 8 000 flere tiltaksplasser, slik at flere kan gis mulighet til å bli kvalifisert tilbake til ordinært arbeidsliv.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2014, fremme forslag om styrking av funksjonsassistentordningen, ordningen med tilretteleggingstilskudd og andre ordninger som bidrar til å heve yrkesdeltagelsen blant unge funksjonshemmede.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen fastsette retningslinjer for arbeids- og velferdsetaten som tilsier at unge under 30 år skal prioriteres sterkere i Nav og tiltaksapparatet enn i dag.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:52 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dåvøy, Sylvi Graham, Trine Skei Grande, Torbjørn Røe Isaksen og Kjell Ingolf Ropstad om tiltak for å forhindre at unge faller permanent utenfor arbeidslivet – vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 23. mai 2013

Robert Eriksson

leder

Thor Erik Forsberg

ordfører

